

Положення економічного та еволюційного учіння применено для об'яснення необхідності збереження пород, указані напрямлення розвитку екології сільськогосподарських / животиных, сформулировані деякі поняття в цій отрасли знаній.

ISSN 0135-2385. Розведення та штучне осіменіння великої рогатої худоби. 1994.
Вип. 26.

УДК 636.22/28.082

Г. С. КОВАЛЕНКО, науковий співробітник

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Є. І. ФЕДОРОВИЧ, І. К. КОНЦЕНЦІУШ, С. М. КРАВЕЦЬ

Львівське обласне племоб'єднання

ВИКОРИСТАННЯ ГЕНОФОНДУ ГОЛШТИНІВ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ ЧОРНО-РЯБОЇ ХУДОБИ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Наведено результати аналізу використання голштинських бугаїв у господарствах з різним рівнем забезпечення кормами.

У господарствах області завершується робота по створенню нового типу чорно-рябої худоби з використанням голштинських бугаїв. Одержано достатню кількість помісних тварин із кровністю за голштинською породою: менше 50 % ГФ і 50 % ГФ. Нині ведеться поглиблена робота по одержанню помісних тварин з генотипом більше 50 % за поліпшуючою породою та їх оцінка.

Методика досліджень. Молочну продуктивність, відтворну здатність, живу масу, морфофункціональні властивості вим'я, частоту мертвороджених телят і абортів, тривалість продуктивного використання корів вивчали за даними зоотехнічного та племінного обліку у семи господарствах на 2034 коровах, у тому числі 1295 голштинських помісних різної кровності. Залежно від рівня молочної продуктивності господарства були розподілені на категорії: до 3000; 3001—4000; 4001—5000 і 5001 кг молока і більше. Матеріали оброблені біометрично за методикою М. А. Плоскіського, 1969.

Результати досліджень. Для поліпшення місцевої чорно-рябої худоби, крім бугаїв власного відтворення, широко використовували плідників різних напрямів селекції, завезених із США, Канади, Німеччини, Англії, Голландії, Данії, Болгарії і Румунії. В останні 10—15 років найбільш інтенсивно використовували бугаїв голштинських ліній: В. Айдіала 0933122, М. Чифтейна 95679, Р. Соверінга 198998 і С. Т. Рокіта 252803. Середня молочна продуктивність їх матерів досягала більше 8500 кг молока з вмістом жиру 4,09 %.

Встановлено, що найкращі результати серед імпортного поголів'я мали тварини, завезені із колишньої ФРН та їх перша репродукція (I—5633—III—6685 кг молока). Вони переважали за надоем місцевих чорно-рябих корів на 2297 кг молока ($P < 0,01$), а також імпортих голландських і завезених із Східної Німеччини—відповідно на 56—565 ($P < 0,05$) і 340—810 кг молока ($P < 0,01$).

У господарствах з рівнем продуктивності 3001 кг молока і більше тварини з генотипом більше 50 % ГФ перевищували чорно-рябих ровесниць на 206—924 кг молока ($P < 0,01$). У цих же господарствах помісні голштинські тварини з генотипом 3/8ГФ5/8ЧР і 15/32ГФ17/32ЧР в основному мали перевагу над чорно-рябими ровесницями за надоем на 248—663 кг молока (табл.).

Помісні напівкровні тварини в господарствах з рівнем продуктивності 3001 кг молока і більше порівняно із чорно-рябими коровами в основному переважали їх на 67—568 кг молока. Однак у господарствах «Щарицьке» за другою і третьою

Молочна продуктивність тварин різних генотипів (M±m), Львівська область

Генотип корів	I лактація			II лактація			III лактація		
	п	удій, кг	жир, кг	п	удій, кг	жир, кг	п	удій, кг	жир, кг

Колгосп «Правда» Бродівського району (4000 кг молока і більше)

Чорно-ряба	35	3436±118	3,78±0,02	—	—	—	—	—	—
3/4ГФ і більше, 1-ша ре- продукція Голландії	60	5600±121	4,08±0,03	25	5630±261	4,16±0,05	9	5861±352	4,21±0,11
3/4ГФ і більше, 1-ша ре- продукція колишньої ФРН	60	5733±136	4,07±0,03	26	6106±197	4,16±0,05	—	—	—
3/4ГФ і більше, 1-ша ре- продукція колишньої НДР	70	5285±133	4,14±0,03	27	5454±236	4,35±0,06	—	—	—

Колгосп «Проград» Кам'янсько-Бузького району (3001—4000 кг молока)

Чорно-ряба	150	2820±40	3,59±0,01	133	2847±52	3,58±0,02	97	3035±61	3,59±0,02
1/4ГФ 3/4ЧР	30	2567±128	3,52±0,03	28	2607±125	3,57±0,03	47	3213±136	3,55±0,03
1/2ГФ 1/2ЧР	132	2975±51	3,62±0,01	81	3026±86	3,60±0,02	66	3303±110	3,60±0,02

Колгосп «Дружба» Бродівського району (3000 кг молока)

Чорно-ряба	86	2526±44	3,62±0,02	67	2793±58	3,62±0,02	51	3061±81	3,62±0,02
1/4ГФ 3/4ЧР	24	2540±89	3,60±0,04	21	2482±135	3,65±0,05	18	2528±94	3,69±0,07
1/2ГФ 1/2ЧР	59	2511±68	3,64±0,02	59	2866±91	3,67±0,03	59	3032±92	3,65±0,03

лактаціями та ім. Франка за першою вони поступалися чорно-рябим ровесницям на 135—279 кг молока.

Встановлено, що в усіх категоріях господарств помісні тварини з генотипом 1/4ГФ3/4ЧР за першою і другою лактаціями мали надій на 63—512 кг молока менше, ніж корови материянської породи.

Ефективність використання голштинських бугаїв у господарствах із продуктивністю до 3000 кг молока була низькою. Так, у колгоспах «50 років Жовтня» і «Дружба» більшість голштинських помісних тварин (генотип 1/2ГФ1/2ЧР) мала продуктивність на 15—351 кг молока нижчу, ніж їх чорно-рябі ровесниці, при незначній перевазі за деякими лактаціями на 29—82 кг молока.

Чіткої переваги поліпшуючої породи над чорно-рябими тваринами за вмістом жиру в молоці не встановлено. Помісні тварини з генотипом 1/4ГФ3/4ЧР у більшості випадків мали вміст жиру в молоці на 0,01—0,14 % менше, ніж їх чорно-рябі ровесниці.

У цих же господарствах оцінювали бугаїв за якістю потомства. Встановлено, що продуктивність дочок бугаїв різного походження залежно від умов забезпечення кормами була різною і коливалася в значних межах. Найбільш високопродуктивними були дочки чистопородних голштинських бугаїв, а також з часткою крові 75 % і більше. Молочна продуктивність дочок цих бугаїв була вищою від чорно-рябих на 119—1584 кг молока.

Слід відмітити, що й серед голштинських бугаїв спостерігали дочок з низькими середніми показниками молока за лактацією. Так, у колгоспах «Правда», «Жовтанці», «Щирицьке», «50 років Жовтня» дочки бугаїв Староста 6292435, Алекса 2400, Бастера 82, С. П. Чоро 377186 поступалися по першій лактації за молочною продуктивністю іншим дочкам голштинських і чорно-рябих бугаїв на 339—1137 кг молока.

У деяких стадах використовували напівкровних голштинських бугаїв і не одержали бажаних результатів. Так, у колгоспі «Жовтанці» (надій 3400 кг молока) від 74 дочок бугая Булла 7302 за першою лактацією одержали 2581 кг молока жирністю 3,54 %, тобто його дочки в цьому господарстві поступалися всім голштин-

ським помісям на 598—1283 кг молока і 0,10—0,31 % жиру й більшості дочок від чорно-рябих бугаїв на 86—1336 кг молока і 0,02—0,29 % жиру. В колгоспі «Цирицьке» (надій 3100 кг молока) від 11 дочок бугая Генріха 656419 за першою лактацією одержали 2784 кг молока жирністю 3,27 %. Це на 16—468 кг молока і на 0,01—0,20 % жиру менше, ніж у ровесниць голштинських та чорно-рябих бугаїв.

У господарствах з рівнем продуктивності до 4000 кг молока рівень вирощування телиць був недостатній (жива маса телиць у 18-місячному віці становить 320—350 кг), що є стримуючим фактором у проявленні генетичного потенціалу як помісних голштинських, так і чорно-рябих корів.

Тривалість сервіс-періоду у помісних тварин в основному була більшою на 4—25 днів. Із збільшенням кровності за голштинською породою ця тенденція простежується також і відносно міжотельного періоду.

У голштинських помісей порівняно із чорно-рябими ровесницями поліпшується форма вим'я і підвищується інтенсивність молоковіддачі на 0,07—0,19 кг/хв:

Голштинські помісі залежно від генотипу в основному мали менший вік господарського використання на 0,4—2,6 лактації, більшу частоту мертвонароджених телят — на 0,2—7,7 %, а також абортів — на 0,2—1,2 %, ніж їх чорно-рябі ровесниці.

Висновки. У господарствах з рівнем продуктивності 3001 кг молока і більше використання голштинських бугаїв в цілому позитивно вплинуло на молочну продуктивність корів без зниження вмісту жиру.

Використання голштинських бугаїв у господарствах до 3000 кг молока мало-ефективне.

Результати оцінки голштинських та чорно-рябих бугаїв свідчать про велику варіабельність їх плеїнної цінності. Тому остаточне рішення про широке використання бугаїв різної кровності за голштинською породою повинне прийматися лише на підставі результатів їх оцінки за якістю потомства.

Одержано редколегією 24.12.92.

Приведені результати аналізу використання голштинських быків в господарствах с різним рівнем забезпечення кормами.

ISSN 0135-2385. Розведення та штучне осіменіння великої рогатої худоби. 1994.

Вип. 26.

УДК 636.2.082.26

С. М. ОЛЕКСАНДРОВ, кандидат біологічних наук, генеральний директор

Ф. Г. ТОПАЛОВ, кандидат сільськогосподарських наук,
завідуючий лабораторією виробництва м'яса

Донецьке науково-виробниче об'єднання «Еліта»

РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОРИСТАННЯ ГОЛШТИНІВ У ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Наведено дані про використання тварин голштинської породи для удосконалення місцевої червоної степової худоби в Донецькій області.

Голштинську породу в Донецькій області використовують для удосконалення місцевої червоної степової худоби в 117 господарствах з рівнем годівлі корів не менше 40 ц кормових одиниць за рік. Застосовують дворазове «прилиття крові» поліпшуючої породи з наступним розведенням помісей другого покоління «в собі». У 60 господарствах від чорно-рябих голштинів одержано 29838 голів маточного помісного стада, у тому числі 7253 корови; у 57 — 23765 голів і 3592 корови від чорно-рябих.